

henhørte under Bedriftsraadets Omraade, blev unddraget dette. (§ 12, 1ste Stk.).
Bortset derfra kunde Lovens Bestemmelser ikke fraviges ved Overenskomster mellem Arbejdsgiver og Arbejdere eller mellem disses Organisationer.

2. Overenskomsterne mellem Arbejdsgivere og Arbejdere hjemler imidlertid i vidt Omfang Gennemførelsen af et saakaldt „Tillidsmandssystem“.

De *overenskomstmæssige* Regler om Tillidsmandssystemet omfatter den største Del af Industrien og en Del af Haandværket.

Det er navnlig i Jern- og Metalindustrien, at der findes Overenskomster om Tillidsmænd.

Overenskomstmæssige Regler om Tillidsmænd for Arbejderne har indenfor Jern- og Metalindustrien været gældende lige saa lang Tid, de vedkommende Organisationer i det hele taget har haft Overenskomster med de organiserede Arbejdsgivere, saaledes for Smede- og Maskinarbejderforbundets Vedkommende siden Marts 1900 og for Dansk Former- og Støberiarbejderforbunds Vedkommende siden 1906.

Jern- og Metalindustriens Sammenslutning har Overenskomst om Tillidsmænd med følgende Arbejdergrupper: Smede, Formere, Slibere, Metaltrykkere, Specialarbejdere, Blikkenslagere, Karetmagere, Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere, Arbejdsmænd (saavel Dansk Arbejdsmandsforbund som Det lollandske Arbejdsmandsforbund), Snedkere, Malere, Kedelrensere, Gørtlere, Sadelmagere, Skibstørmere, Riggere og Sejlmagere.

Ved Siden af de Tilfælde, hvor Tillidsmandsinstitutionen har sin Hjemmel i en mellem Organisationerne bestaaende kollektiv Overenskomst, findes der imidlertid ogsaa i ret vid Udstrækning Tillidsmandssystemer, der ikke hviler paa en egentlig kollektiv Overenskomst, men er udviklet igennem Praksis.

Hvad angaar *Indholdet af de overenskomstmæssige Regler om Tillidsmandssystemet* kan de deles i følgende 3 Hovedgrupper:

1. det i *Jernindustrien* anvendte System,
2. andre Systemer med *udførte Regler*,
3. *korte Bestemmelser* om, at „Tillidsmandssystemet er gældende“, „de almindelige Tillidsmandsregler er gældende“ eller lignende.

Hertil kan føjes som et med Tillidsmandsordningen beslægtet System:

4. den særlige Formandsordning i *Byggefagene*.

Hovedreglerne i det indenfor Jernindustrien benyttede System er følgende:

For hver Virksomhed eller Arbejdsplads, for større Virksomheder for hver Afdeling, vælger Arbejderne af deres Midte en Tillidsmand, der er deres Talsmand overfor Arbejdsgiveren og dennes Repræsentanter. Tillidsmanden er pligtig til at forebringe Kammeraternes Klager og Henstillinger.

Tillidsmanden skal vælges blandt de anerkendt dygtige, organiserede Arbejdere og skal normalt have arbejdet i Virksomheden i 1½ Aar. Paa Værksteder med 5 Arbejdere eller derunder vælges kun Tillidsmænd, for saa vidt begge Parter er enige derom. Valget skal godkendes af Arbejderorganisationens Hovedbestyrelse og meddeles til Arbejdsgiverorganisationens Bestyrelse.

Arbejdsgiverne har Ret til at afskedige en Tillidsmand, hvad der dog kun bør ske, naar tvingende Grund taler derfor; og Arbejderorganisationen kan, hvis den finder Afskedigelsen uberettiget, bringe Sagen til voldgiftsretlig Afgørelse.

Hvis Arbejderne har en Klub, skal Tillidsmanden være Formand for denne. Han er pligtig til at virke for et roligt og godt Samarbejde paa Arbejdsstedet. Han har kun Lov til at forsømme sit Arbejde eller i Arbejdstiden konferere med Arbejderne, for saa vidt han er opfordret dertil i Henhold til Bestemmelserne om Arbejdernes Klager, om Fastsættelse af Akkorder eller om Overarbejde og i hvert Tilfælde har truffet Aftale med Arbejdsgiverens Repræsentant. Tillidsmanden skal indberette Aftaler, som Arbejderne træffer vedrørende Arbejdet eller andre Forhold paa Arbejdsstedet, samt Klublove til Organisationens Hovedbestyrelse, som videre indberetter til Arbejdsgiverens Organisation.

Han skal deltage i Forhandlingerne om Akkordsatser, naar der ikke naas Enighed med den enkelte Arbejder. Skønner han, at Adgangen til Overarbejde overdrives, er han berettiget til at forhandle med Arbejdsgiveren samt eventuelt anmode sin Organisation om at paatale Sagen.

Vedrørende den under 4 nævnte særlige *Formandsordning i Byggefagene* skal følgende oplyses: